

BİBLİYOGRAFYA :

Selim Nüzhet Gerçek, *Türk Gazeteciliği*, İstanbul 1931; Akyüz, *Modern Türk Edebiyatı*, s. 156; Enver Behnan Şapolyo, *Türk Gazetecilik Tarihi*, İstanbul 1971; Hilmi Ziya Ülken, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul 1979, s. 211; Fethi Tevetoğlu, "İkdam", *TA*, XX, 55-56; Vedad Günyol, "Matbuat", *İA*, VII, 367-380.

NURI YÜCE

AHMED CEVDET PAŞA

(bk. CEVDET PAŞA).

AHMED CEZZÂR PAŞA

(bk. CEZZÂR AHMED PAŞA).

AHMED ÇELEBİ, Na'ne

(ö. 1098/1686-87)

Türk bestekârı ve icracısı.

Türk müzik kaynaklarında Na'ne lakabıyla tanınır. İstanbul'da Galata semtinde doğdu. Devrinin müzikî üstatlarından ders aldı. Sesi çok güzel olduğu için Sultan IV. Mehmed devrinde (1648-1687) şöhreti artarak padişah sohbetlerine katılmaya başladı. Bir müddet sonra da hânendeler arasına girdi. Hayatının son yılları hakkında yeterli bilgi yoksa da İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir.

Devrinin bestekârları arasında önemli bir yeri bulunan Ahmed Çelebi aynı zamanda iyi bir hoca idi. Talebelerini büyük bir titizlikle seçtiği, müsinin incelemelerine vâkıf olmayanları kabul etme-

diği söylenir. Çeşitli el yazması güfte mecmualarında dinî ve din dışı birçok eserine rastlanıyorsa da zamanımıza ancak iki bestesi ile bir ağır semâisi ulaşmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Evlîya Çelebi, *Seyahatnâme*, I, 634; Esad Efendi, *Atrabü'l-âsâr*, Millet Ktp., Ali Emîri, T, nr. 706, s. 12-13; Ergun, *Antoloji*, I, 43; Ezgi, *Türk Musikisi*, II, 78-79; IV, 9-10; Öztuna, *TMA*, I, 18.

NURI ÖZCAN

AHMED ÇELEBİ, Şive

(XVII. yüzyıl)

Türk bestekârı ve zâkirbaşı.

Türk müzikisinde daha çok Şive lakabıyla tanınmaktadır. İstanbul'da doğdu. Devrinin meşhur müzikî üstatlarından ders alarak kendini yetiştirdi. Müzikî kabiliyetinin yanı sıra sesi de çok güzel olan Ahmed Çelebi'nin İstanbul Şehremini'deki Himmetzâde Tekkesi'ne zâkirbaşı olarak tayin edildiği bilinmektedir. Burada kazandığı şöhret yanında, bestelediği eserlerle de Sultan IV. Mehmed devrinin (1648-1687) tanınmış müzikîşinasları arasında yer aldı. Esad Efendi, onun yüzden fazla dinî ve din dışı eser bestelediğini söylemektedir. El yazması güfte mecmualarında bu eserlerinden bazısına rastlanmakta ise de zamanımıza hiçbir bestesi ulaşmamıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Esad Efendi, *Atrabü'l-âsâr*, Millet Ktp., Ali Emîri, T, nr. 706, s. 98; Ergun, *Antoloji*, I, 127.

NURI ÖZCAN

AHMED-i DÂİ

(أحمد داعی)

(ö. 824/1421'den sonra)

Türk edebiyatında nazım ve nesir türünde çeşitli eserler veren, fakat daha çok *Çengnâme* adlı manzum eserleriyle tanınan şair.

Babasının adı İbrâhim, dedesinin adı Mehmed'dir. Adı ve mahlası birlikte anılan Ahmed-i Dâî hakkında bilgi veren kaynakların hepsi onu Germiyanlı olarak gösterirler. Doğum yeri ve tarihi üzerinde tezkirelerdeki bilgiler birbirini tutmaz. Sehî ve Latîfi, Dâî'nin Emîr Süleyman devri (1402-1410) şairlerinden olduğunu söyledikleri halde, Hasan Çelebi ve Mehmed Süreyyâ onu I. Murad dönemi (1362-1389) şairlerinden sayarlar. Velûd bir şair olan Dâî'nin eserlerine bakarak onun I. Murad, Germiyan Beyi II. Yâkub, Yıldırım Bayezid'in oğlu Emîr Süleyman ve II. Murad devirlerini idrak ettiği söylenebilir. Âlî ve Sehî'nin kaydettiklerine göre Dâî, Germiyan'da bir süre kadılık yapmıştır. Germiyan Beyi Süleyman Şah'ın kızı ile Yıldırım Bayezid'in evlenmesi münasebetiyle (1378) Kütahya'nın çeyiz olarak Yıldırım Bayezid'e verildiği yıllarda Dâî'nin orada kadılık yaptığı tahmin edilmektedir. Süleyman Şah'ın 1387 yılında vefatından sonra yerine geçen II. Yâkub (1387-1390) Dâî'yi himayesine almıştır. II. Yâkub'un Yıldırım tarafından mağlûp edilmesi ve Germiyan (Aydın, Saruhan, Menteşe) topraklarının Osmanlı ülkesine katılması sonucu Dâî de muhtemelen Kütahya'da yaşadığı Emîr Süleyman'ın yanına gitmiştir. Divanındaki Bergama ve Mihaliç'le ilgili sanatkârane yazılmış iki şiirinden, onun 1390-1402 yılları arasında Emîr Süleyman'la birlikte olduğu tahmin edilmektedir. Fakat Ankara Savaşı sırasında Dâî'nin nerede olduğu ve ne yaptığı bilinmemektedir. Son derece cömert olan ve sanatkârları himayesi altına alan Emîr Süleyman'ın çevresinde toplanan Dâî, Ahmedî, Şeyhî ve Hamza gibi şairler ona şiirler söylüyor, eserler sunuyorlardı. Dâî de 808'de (1406) *Çengnâme* adlı mesnevisini Emîr Süleyman adına kaleme almıştır. Divanında da Emîr Süleyman adına yazılmış şiirleri vardır. Emîr Süleyman'ın 1410 yılında öldürülmesi üzerine Dâî'nin Çelebi Mehmed'in himayesine girdiği, onun cülûsu ile ilgili olarak yazdığı kasidesinden anlaşılmaktadır. Bu sırada düzenlediği Farsça

Ahmed-i Dâî'nin adıyla anılan cami - Bursa